

Cicle «Violència masclista a les xarxes socials»

Sessió 2: «Violència masclista digital envers les dones amb projecció pública»

Relatora: Elena Díaz Torrevejano, membre del Grup de Treball en Equitat de Gènere, Antiracisme i No-discriminació del Parlament de Catalunya durant la quinzena legislatura

Conclusions

Origen i manifestació de la violència digital

La violència digital és un tipus de violència que impacta en el conjunt de la ciutadania, però la violència masclista, que és la que s'exerceix envers les dones, també ocorre en l'àmbit digital. A més, com en qualsevol altre àmbit, aquesta violència s'agreuja per factors interseccionals com l'origen, el color de la pell, l'edat o la classe social.

Segons un informe de l'Institut de les Dones, adscrit al Ministeri d'Igualtat, set de cada deu dones joves han patit algun tipus d'atac masclista a les xarxes socials i una de cada deu ha acabat abandonant aquestes xarxes a causa d'aquests atacs. Aquest abandonament per part d'algunes dones genera entorns digitals cada vegada menys equitatius i democràtics, per la qual cosa cal avaluar-ne l'impacte i les conseqüències.

Impacte en la llibertat d'expressió i la qualitat democràtica dels entorns digitals

La violència masclista en l'entorn digital busca silenciar les dones que parlen, decideixen, lideren o pensen en públic, la qual cosa provoca que rebin més violència que reconeixement i acaba esdevenint un problema de qualitat democràtica.

El ciberassetjament s'ha convertit en un risc inherent per a totes les dones que mostren la seva opinió públicament. Aquests atacs, que acostumen a ser perpetrats per grups que actuen conjuntament en l'esfera virtual al servei d'altres persones amb poder, pretenen desacreditar, humiliar, difamar i amenaçar les dones perquè aquestes es censurin a si mateixes.

L'impacte personal inclou ansietat, por i deteriorament de la salut mental. L'autocensura és l'efecte més immediat, i porta les dones a deixar de publicar a les xarxes o reorientar la seva vida professional.

Quan les dones s'autocensuren, es perden veus i perspectives en el debat públic i el seu dret a la llibertat d'expressió resta limitat. La llibertat d'expressió de les dones ha de ser un mecanisme per a combatre la discriminació i la desigualtat per raó de gènere.

L'assetjament digital de les dones es manifesta amb més agressivitat en les dones que pateixen discriminacions interseccionals, a causa de la deshumanització de què són víctimes. Aquesta normalització de la violència i l'odi en línia eleva el barem previsible de valoració de la violència a les xarxes i posa en risc els avenços democràtics i la representació política de les dones.

Estratègies i respostes institucionals

En general, les dones que pateixen violència digital es troben sense mecanismes o coneixement a l'hora de defensar-se. Les estratègies d'autodefensa són insuficients i molt sovint la via judicial no és útil, perquè els agressors eviten les amenaces directes i opten per generar comentaris misògins constants en el temps que els jutges poden emmarcar dins la llibertat d'expressió.

Les respostes institucionals han de tenir moltes dimensions i incloure:

1. **L'aplicació de la legislació.** Cal reforçar i aplicar la legislació vigent en matèria d'igualtat i lluita contra la violència masclista.
2. La **responsabilitat política.** Els partits polítics i les institucions han de deixar de normalitzar aquesta violència. És molt rellevant que els codis de conducta dels diputats puguin permetre sancions, ja que reflecteix més responsabilitat pública.
3. **Polítiques per a les plataformes digitals.** Es necessiten polítiques que obliguin les plataformes a respectar la llibertat d'expressió i informació i a oferir transparència en l'aplicació dels seus algoritmes.
4. **Enfocament de drets.** Cal abordar el problema de la violència masclista digital des del punt de vista dels drets afectats (la llibertat d'expressió, la privacitat, la participació pública) i utilitzar, a aquest efecte, les eines legals existents (com la protecció de dades per casos de revelació d'informació personal o *doxing*).
5. **Formació i pedagogia.** Cal formació i pedagogia a la població en general, perquè s'entengui el que succeeix a les xarxes socials i l'impacte real que té en les vides i en les democràcies.
6. **Implicació col·lectiva.** Un desafiament persistent és la falta d'interès dels homes (l'altra meitat de la població) i la necessitat d'implicar-los en la lluita contra la violència masclista digital, ja que els espais de discussió sobre la violència masclista estan formats, principalment, per les mateixes afectades, que són les que busquen solucions des del seu patiment.